

Dato: 16.08.2010
Arkivref: 2010/9953-1

Saksnr	Utvalg	Møtedato
79/10	Fylkesting	23.09.2010
63/10	Hovedutvalg for kultur, folkehelse og næring	14.09.2010
10/10	Eldrerådet	16.09.2010
9/10	Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	08.09.2010

Høringsuttalelse til NOU 2010:5 "Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering - et helhetlig hjelpemiddeltilbud"

Innstilling

- 1. Fylkestinget slutter seg til behovet for sterkere og tydeligere sektoransvar, og større ansvarsoverføringer til kommunene i den grad dette vil bidra til mer helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av ressursene. Fylkestinget vil imidlertid understreke behovet for en tydeliggjøring av ansvarsområder, slik at det ikke skapes nye gråsoner som vil gå ut over brukernes hjelpebehov.*
- 2. Fylkestinget mener at en kostnadsoverføring må sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har, og at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må baseres på en samfunnsøkonomisk analyse.*
- 3. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om nedsettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon av brukerorganisasjonene.*

Saksprotokoll i Fylkesting - 23.09.2010

Hovedutvalg for kultur, folkehelse og nærings innstilling:

1. *Fylkestinget slutter seg til behovet for sterkere og tydeligere sektoransvar, og større ansvarsoverføringer til kommunene i den grad dette vil bidra til mer helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av ressursene. Fylkestinget vil imidlertid understreke behovet for en tydeliggjøring av ansvarsområder, slik at det ikke skapes nye gråsoner som vil gå ut over brukernes hjelpebehov.*
2. *Fylkestinget mener at en kostnadsoverføring må sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har, og at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må baseres på en samfunnsøkonomisk analyse.*
3. *Fylkestinget støtter utvalgets forslag om nedsettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon av brukerorganisasjonene.*

Utvalgets behandling:

Representanten Lars Salvesen (KrF) gjenopptok tilleggspunktene fra Eldrerådet og Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og ba om at de fulgte saken:

- Rådet ser det som gledelig at utvalget setter fokus og ønsker styrket ordningene med arbeids- og utdanningsreiser og spesielt funksjonsassistanse.
- Rådet ser det positivt at det tas til orde for å fjerne aldersgrensen for aktivitetshjelpemidler.
- Rådet ønsker en konsekvensanalyse, hvor det bl.a framgår de forskjellige endringene innebærer for brukerne, som f.eks å flytte og splitte ansvar til forskjellige sektorer, endringene i rettsplassering (ref Folketrygdloven og Arbeidsmarkedsloven).
- Rådet er skeptiske til tilskuddsmodellen. Konsekvensen ved å gi brukeren penger for selv å skaffe nødvendige hjelpemidler, må ikke erstatte behovet for styrking av dette fagfeltet, hvor man har behov for dyktig fagpersonell, et bredt spekter av forskjellige hjelpemidler og behov for individuell tilrettelegging, tilpasning og utprøving av utstyret.
- Rådet etterspør også konsekvensanalyse for hva tilskuddsmodellen innebærer av utvikling, tilrettelegging og utprøvningsmuligheter av hjelpemidler. Hvordan ser bransjen som utvikler forskjellige hjelpemidler på modellen, og hvordan vil dette påvirke fagene tilknyttet disse områdene?

Representanten Terje Hegge (H) fremmet følgende tilleggsforslag til punkt 2, ny siste setning:

Fylkestinget påpeker at overføring av ansvar og oppgaver fra staten til kommunene forutsetter at disponible budsjettmidler avsatt til formålet følger med.

Votering:

Hovedutvalgets innstilling med Salvesens tilleggspunkter og Heggens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. *Fylkestinget slutter seg til behovet for sterkere og tydeligere sektoransvar, og større ansvarsoverføringer til kommunene i den grad dette vil bidra til mer helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av ressursene. Fylkestinget vil imidlertid understreke behovet for*

en tydeliggjøring av ansvarsområder, slik at det ikke skapes nye gråsoner som vil gå ut over brukernes hjelpebehov.

- 2. Fylkestinget mener at en kostnadsoverføring må sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har, og at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må baseres på en samfunnsøkonomisk analyse. Fylkestinget påpeker at overføring av ansvar og oppgaver fra staten til kommunene forutsetter at disponible budsjettmidler avsatt til formålet følger med.*
- 3. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om nedsettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon av brukerorganisasjonene.*

Punkter som følger saken:

- Rådet ser det som gledelig at utvalget setter fokus og ønsker styrket ordningene med arbeids- og utdanningsreiser og spesielt funksjonsassistanse.
- Rådet ser det positivt at det tas til orde for å fjerne aldersgrensen for aktivitetshjelpemidler.
- Rådet ønsker en konsekvensanalyse, hvor det bl.a framgår de forskjellige endringene innebærer for brukerne, som f.eks å flytte og splitte ansvar til forskjellige sektorer, endringene i rettsplassering (ref Folketrygdloven og Arbeidsmarkedsloven).
- Rådet er skeptiske til tilskuddsmodellen. Konsekvensen ved å gi brukeren penger for selv å skaffe nødvendige hjelpemidler, må ikke erstatte behovet for styrking av dette fagfeltet, hvor man har behov for dyktig fagpersonell, et bredt spekter av forskjellige hjelpemidler og behov for individuell tilrettelegging, tilpasning og utprøving av utstyret.
- Rådet etterspør også konsekvensanalyse for hva tilskuddsmodellen innebærer av utvikling, tilrettelegging og utprøvningsmuligheter av hjelpemidler. Hvordan ser bransjen som utvikler forskjellige hjelpemidler på modellen, og hvordan vil dette påvirke fagene tilknyttet disse områdene?

FT-sak 79/10 Høringsuttalelse til NOU 2010:5 ”Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering – et helhetlig hjelpemiddeltilbud”

Saksprotokoll i Hovedutvalg for kultur, folkehelse og næring - 14.09.2010

Fylkesrådmannens innstilling:

4. Fylkestinget slutter seg til behovet for sterkere og tydeligere sektoransvar, og større ansvarsoverføringer til kommunene i den grad dette vil bidra til mer helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av ressursene. Fylkestinget vil imidlertid understreke behovet for en tydeliggjøring av ansvarsområder, slik at det ikke skapes nye gråsoner som vil gå ut over brukernes hjelpebehov.
5. Fylkestinget mener at en kostnadsoverføring må sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har, og at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må baseres på en samfunnsøkonomisk analyse.
6. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om nedsettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon av brukerorganisasjonene.

Utvalgets behandling:

Votering:

Fylkesrådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Utvalgets innstilling:

1. *Fylkestinget slutter seg til behovet for sterkere og tydeligere sektoransvar, og større ansvarsoverføringer til kommunene i den grad dette vil bidra til mer helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av ressursene. Fylkestinget vil imidlertid understreke behovet for en tydeliggjøring av ansvarsområder, slik at det ikke skapes nye gråsoner som vil gå ut over brukernes hjelpebehov.*
2. *Fylkestinget mener at en kostnadsoverføring må sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har, og at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må baseres på en samfunnsøkonomisk analyse.*
3. *Fylkestinget støtter utvalgets forslag om nedsettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon av brukerorganisasjonene.*

Saksprotokoll i Eldrerådet - 16.09.2010

Fylkesrådmannens innstilling

1. *Fylkestinget slutter seg til behovet for sterkere og tydeligere sektoransvar, og større ansvarsoverføringer til kommunene i den grad dette vil bidra til mer*

helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av ressursene. Fylkestinget vil imidlertid understreke behovet for en tydeliggjøring av ansvarsområder, slik at det ikke skapes nye gråsoner som vil gå ut over brukernes hjelpebehov.

- 2. Fylkestinget mener at en kostnadsoverføring må sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har, og at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må baseres på en samfunnsøkonomisk analyse.*
- 3. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om nedsettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon av brukerorganisasjonene.*

Utvalgets behandling:

Eldrerådet slutter seg til Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevnes tilleggspunkter;

- Rådet ser det som gledelig at utvalget setter fokus og ønsker styrket ordningene med arbeids- og utdanningsreiser og spesielt funksjonsassistanse.
- Rådet ser det positivt at det tas til orde for å fjerne aldersgrensen for aktivitetshjelpemidler.
- Rådet ønsker en konsekvensanalyse, hvor det bl.a framgår de forskjellige endringene innebærer for brukerne, som f.eks å flytte og splitte ansvar til forskjellige sektorer, endringene i rettsplassering (ref Folketrygdloven og Arbeidsmarkedsloven).
- Rådet er skeptiske til tilskuddsmodellen. Konsekvensen ved å gi brukeren penger for selv å skaffe nødvendige hjelpemidler, må ikke erstatte behovet for styrking av dette fagfeltet, hvor man har behov for dyktig fagpersonell, et bredt spekter av forskjellige hjelpemidler og behov for individuell tilrettelegging, tilpasning og utprøving av utstyret.
- Rådet etterspør også konsekvensanalyse for hva tilskuddsmodellen innebærer av utvikling, tilrettelegging og utprøvningsmuligheter av hjelpemidler. Hvordan ser bransjen som utvikler forskjellige hjelpemidler på modellen, og hvordan vil dette påvirke fagene tilknyttet disse områdene?

Votering:

Eldrerådet sluttet seg enstemmig til innstillingen med Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevnes tilleggspunkter.

Eldrerådets innspill:

Eldrerådet slutter seg til innstillingen med Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevnes merknader:

- 1. Fylkestinget slutter seg til behovet for sterkere og tydeligere sektoransvar, og større ansvarsoverføringer til kommunene i den grad dette vil bidra til mer helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av ressursene. Fylkestinget vil imidlertid understreke behovet for en tydeliggjøring av ansvarsområder, slik at det ikke skapes nye gråsoner som vil gå ut over brukernes hjelpebehov.*
- 2. Fylkestinget mener at en kostnadsoverføring må sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har, og at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må baseres på en samfunnsøkonomisk analyse.*

3. *Fylkestinget støtter utvalgets forslag om nedsettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon av brukerorganisasjonene.*

- Rådet ser det som gledelig at utvalget setter fokus og ønsker styrket ordningene med arbeids- og utdanningsreiser og spesielt funksjonsassistanse.
- Rådet ser det positivt at det tas til orde for å fjerne aldersgrensen for aktivitetshjelpemidler.
- Rådet ønsker en konsekvensanalyse, hvor det bl.a framgår de forskjellige endringene innebærer for brukerne, som f.eks å flytte og splitte ansvar til forskjellige sektorer, endringene i rettsplassering (ref Folketrygdloven og Arbeidsmarkedsloven).
- Rådet er skeptiske til tilskuddsmodellen. Konsekvensen ved å gi brukeren penger for selv å skaffe nødvendige hjelpemidler, må ikke erstatte behovet for styrking av dette fagfeltet, hvor man har behov for dyktig fagpersonell, et bredt spekter av forskjellige hjelpemidler og behov for individuell tilrettelegging, tilpasning og utprøving av utstyret.
- Rådet etterspør også konsekvensanalyse for hva tilskuddsmodellen innebærer av utvikling, tilrettelegging og utprøvningsmuligheter av hjelpemidler. Hvordan ser bransjen som utvikler forskjellige hjelpemidler på modellen, og hvordan vil dette påvirke fagene tilknyttet disse områdene?

Saksprotokoll i Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne - 08.09.2010

Fylkesrådmannens innstilling

1. Fylkestinget slutter seg til behovet for sterkere og tydeligere sektoransvar, og større ansvarsoverføringer til kommunene i den grad dette vil bidra til mer helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av ressursene. Fylkestinget vil imidlertid understreke behovet for en tydeliggjøring av ansvarsområder, slik at det ikke skapes nye gråsoner som vil gå ut over brukernes hjelpebehov.
2. Fylkestinget mener at en kostnadsoverføring må sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har, og at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må baseres på en samfunnsøkonomisk analyse.
3. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om nedsettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon av brukerorganisasjonene.

Utvalgets behandling:

Representanten Kjell Silkoset (FFO) fremmet følgende merknader i tillegg til innstillingen:

- Rådet ser det som gledelig at utvalget setter fokus og ønsker styrket ordningene med arbeids- og utdanningsreiser og spesielt funksjonsassistanse.
- Rådet ser det positivt at det tas til orde for å fjerne aldersgrensen for aktivitetshjelpemidler.
- Rådet ønsker en konsekvensanalyse, hvor det bl.a framgår de forskjellige endringene innebærer for brukerne, som f.eks å flytte og splitte ansvar til forskjellige sektorer, endringene i rettsplassering (ref Folketrygdloven og Arbeidsmarkedsloven).
- Rådet er skeptiske til tilskuddsmodellen. Konsekvensen ved å gi brukeren penger for selv å skaffe nødvendige hjelpemidler, må ikke erstatte behovet for styrking av dette fagfeltet,

hvor man har behov for dyktig fagpersonell, et bredt spekter av forskjellige hjelpemidler og behov for individuell tilrettelegging, tilpasning og utprøving av utstyret.

- Rådet etterspør også konsekvensanalyse for hva tilskuddsmodellen innebærer av utvikling, tilrettelegging og utprøvningsmuligheter av hjelpemidler. Hvordan ser bransjen som utvikler forskjellige hjelpemidler på modellen, og hvordan vil dette påvirke fagene tilknyttet disse områdene?

Leder Lars Salvesen (KrF) foreslo at det ble laget et eget notat som understreket merknadene fra rådet som følger med høringsbrevet fra Akershus fylkeskommune.

Votering:

Rådet sluttet seg enstemmig til innstillingen med Silkosets merknader og Salvesens tilleggsforslag.

Rådets innspill:

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne slutter seg til innstillingen som følger:

1. *Fylkestinget slutter seg til behovet for sterkere og tydeligere sektoransvar, og større ansvarsoverføringer til kommunene i den grad dette vil bidra til mer helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av ressursene. Fylkestinget vil imidlertid understreke behovet for en tydeliggjøring av ansvarsområder, slik at det ikke skapes nye gråsoner som vil gå ut over brukernes hjelpebehov.*
2. *Fylkestinget mener at en kostnadsoverføring må sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har, og at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må baseres på en samfunnsøkonomisk analyse.*
3. *Fylkestinget støtter utvalgets forslag om nedsettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon av brukerorganisasjonene.*

Rådet fremmer videre følgende merknader:

- *Rådet ser det som gledelig at utvalget setter fokus og ønsker styrket ordningene med arbeids- og utdanningsreiser og spesielt funksjonsassistanse.*
 - *Rådet ser det positivt at det tas til orde for å fjerne aldersgrensen for aktivitetshjelpemidler.*
 - *Rådet ønsker en konsekvensanalyse, hvor det bl.a framgår de forskjellige endringene innebærer for brukerne, som f.eks å flytte og splitte ansvar til forskjellige sektorer, endringene i rettsplassering (ref Folketrygdloven og Arbeidsmarkedsloven).*
 - *Rådet er skeptiske til tilskuddsmodellen. Konsekvensen ved å gi brukeren penger for selv å skaffe nødvendige hjelpemidler, må ikke erstatte behovet for styrking av dette fagfeltet, hvor man har behov for dyktig fagpersonell, et bredt spekter av forskjellige hjelpemidler og behov for individuell tilrettelegging, tilpasning og utprøving av utstyret.*
 - *Rådet etterspør også konsekvensanalyse for hva tilskuddsmodellen innebærer av utvikling, tilrettelegging og utprøvningsmuligheter av hjelpemidler. Hvordan ser bransjen som utvikler forskjellige hjelpemidler på modellen, og hvordan vil dette påvirke fagene tilknyttet disse områdene?*
4. *Rådets merknader bes lagt ved som eget notat til fylkeskommunens hørings svar.*

Viktige punkter i saken

Fylkeskommunene er høringsinstans for NOU 2010:5 ”Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering – et helhetlig hjelpemiddeltilbud.” Høringsfristen er satt til 15. oktober 2010.

Hovedformålet har vært å få en vurdering av mulige langsiktige grep som kan vi varige og effektive kvalitets- og kompetanseforbedringer i systemet for formidling og forvaltning av hjelpemidler. Regjeringen nedsatte et utvalg i kjølvannet av St.meld.nr. 9(2006-07) ”Arbeid, velferd og inkludering”. Utvalget har fokusert på verdigrunnlag og begrepsforståelse, dagens system for hjelpemidler, samt for hjelpemiddelforvaltning og regelverk. Utvalget kommer i siste del av utredningen med forslag til framtidig organisasjonsmodell og drøftinger og tilrådinger når det gjelder regelverk og tilrettelegging, samt administrative og økonomiske konsekvenser.

Saksredegjørelse

Bakgrunn

Utredningen gjengir som overordnede mål følgende:

”Mennesker med funksjonsnedsettelse skal ha muligheter til aktiv deltakelse, likeverd og inkludering på linje med andre samfunnsborgere.”

Målene for hjelpemiddelområdet skal være følgende:

- *Brukeren skal få rett løsning til rett tid*
- *Brukeren skal bli møtt av fagfolk med tilfredsstillende kompetanse og få det samme tilbudet uavhengig av bosted*
- *Kommunen skal ha hovedansvaret for, og være den viktigste koordinerende aktør i hjelpemiddelformidlingen. Kommunen skal få bistand fra hjelpemiddelsentralene på områder der de ikke har tilstrekkelig kompetanse.*

-

Premisser og problemstillinger

Utvalget har tatt utgangspunkt i de politiske målene som ligger til grunn for velferds- og funksjonshemmedepolitikken i Norge. I den forbindelse peker de på fem hovedutfordringer:

- *Brukere av hjelpemidler med sammensatte og komplekse behov*
- *En aldrende befolkning og endret sykdomsbilde*
- *Deltakelse og inkludering av flere med funksjonsnedsettelse i arbeidslivet*
- *Universell utforming og tilrettelegging*
- *Kompetanse, innovasjon og globalisering*

Utvalget foreslår en del forbedringer i dagens organisering, finansiering og regelverk, men påpeker at det først og fremst er i forhold til den langsiktige delen av utfordringene at dagens system ikke vil være fleksibelt nok, og tatt hensyn til dette når det gjelder hva som er mest presserende å få gjennomført.

Utvalget har kommet til at følgende reformbehov er de viktigste:

- *Behov for økt brukermedvirkning, større valgfrihet og forenkling*
- *Behov for et mer robust og fleksibelt system i lys av den demografiske utviklingen, endringer i sykdomsbildet og den teknologiske utviklingen*
- *Behov for en harmonisering av virkemidler for å oppnå mer helhetlige løsninger*

- *Behov for en bedre arbeidsretting av virkemidler på hjelpemiddelområdet – flere personer med funksjonsnedsettelse i arbeid og utdanning*
- *Behov for et kompetanseløft, satsing på forskning, utvikling og innovasjon.*

For å imøtekomme disse reformbehovene foreslår utvalget en rekke tiltak. I første rekke blir det foreslått å nedsette et lovutvalg som utreder fremtidig lovgivning i forhold til de utfordringer og reformbehov som legges fram.

Brukermedvirkning

Utvalget tilrår også at det opprettes et rådgivende ekspertorgan som kan følge utviklingen med sikte på bistand knyttet til utforming og kvalitetssikring. Utvalget tilrår at brukerorganisasjonene er representert i ekspertorganet.

Hjelpemidler

Det tilrås økt bruk av tilskudd til hjelpemidler. Dette vil gi brukerne større valgfrihet og åpner for fleksible løsninger. Utvalget ser for seg at det med økende faglig utvikling og innovasjon vil kunne bli mulig å kjøpe hjelpemidler på det åpne markedet, og at en tilskuddsordning må tilpasses dette. Utvalget legger imidlertid til grunn at brukere som ønsker det, fortsatt skal kunne låne hjelpemidler som i dagens ordning.

Utvalget foreslår videre at kommunene får økt ansvar for basishjelpemidler i dagliglivet. Dette grunnis med at et sterkere sektoransvar vil kunne bidra til mer helhetlige løsninger og mer rasjonell utnyttelse av dagens ressurser på hjelpemiddelområdet, og tilrår at i tillegg til utstyr innen rehabilitering og habilitering i dagliglivet, så overføres ansvaret for basishjelpemidler (inkludert pleie- og omsorgsmidler) til kommunene. Men ansvaret for mer komplekse og sammensatte behov skal fortsatt være et statlig ansvar.

Utvalget fremhever også at det er viktig med god helse og aktivitetsmuligheter, og at aldersgrensen på 26 år for aktivitetshjelpemidler og utstyr til trening, stimulering og lek oppheves. Det forutsettes at aktivitetshjelpemidler fortsatt skal være et statlig ansvar, men at utstyr til trening, stimulering og lek overføres til kommunene som en del av deres ansvar for forebyggende helsearbeid, habilitering og rehabilitering.

Utvalget foreslår også diverse ansvarsoppryddinger – så vel i ansvaret for behandlingshjelpemidler som i ansvar for ortopediske hjelpemidler og høreapparater. Det er her behov for en opprydding og tydeliggjøring i spesialisthelsetjenesteloven når det gjelder behandlingshjelpemidler i og utenfor institusjon. Når det gjelder høreapparater og ortopediske hjelpemidler, er det bl.a. for svak kontroll knyttet til utbetalingene.

Arbeid og kompetanse

For å styrke Arbeids- og velferdsetatens arbeid med et mer inkluderende arbeidsliv, foreslår utvalget å opprette en ”ny” arbeidsmarkedslov som bl.a. skal bedre overføring av stønader mv. etter folketrygdloven til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet, tilretteleggingstilskuddet og funksjonsassistentordningen for arbeidslivet. Forslaget sees i sammenheng med NAV-reformen og vil gi Arbeids- og velferdsetaten en ryddig og mer helhetlig verktøykasse som gjør det enklere å finne frem til egnede tiltak tilpasset hver enkelt brukers behov.

Det skal satses på sterkere og mer tilgjengelige kompetansemiljøer innenfor arbeidslivet. Disse oppgavene skal legges til førstelinjetjenesten/ de lokale NAV-kontorene.

Oppgaver som krever direkte samhandling med brukere for å få til gode løsninger, skal ligge i de lokale NAV-kontorene. Førstelinjetjenesten skal gi brukerne en helhetlig avklaring og et samordnet tjenestetilbud, og dette skal også gjelde for personer med funksjonsnedsettelse som trenger hjelp eller bistand for å få eller forbli i et inntektsgivende arbeidsforhold. Utvalget mener det foreligger klar dokumentasjon på at det er behov for en klarere førstelinje og økt kapasitet når det gjelder hjelpemidler og tilrettelegging i arbeidslivet, i tillegg til at hjelpemiddelsentralene må bli mer virksomhetsnære i sitt arbeid. Utvalget mener også at det er behov for å styrke hjelpemiddelsentralenes innsats rettet mot arbeidslivet, slik at de blir aktive aktører i Arbeids- og velferdsetatens arbeid med å øke sysselsettingen for personer med funksjonsnedsettelse.

Utvalget foreslår også tilretteleggingstilskudd til alle arbeidsgivere, uavhengig om de er IA-virksomheter eller ikke. Tilskuddet foreslås overført til ny arbeidsmarkedslov.

Forskning og innovasjon

Utvalget mener videre at det er behov for en samlet tilnærming til kompetanse, forskning og innovasjon på hjelpemiddelområdet, og at det generelt satses på kompetanse som et sentralt ledd i kvalitets- og tjenesteutviklingen. De ønsker også økt fokus på innovasjon og anvendt forskning om hjelpemidler og tilrettelegging, og foreslår at det avsettes midler til et forskningsprogram i regi av Norges Forskningsråd i to perioder (8 år) som har som hovedmål å styrke det anvendte kunnskapsgrunnlaget på området.

Økonomiske og administrative konsekvenser

I mandatet er det forutsatt at utvalgets tilrådinger i utgangspunktet baserer seg på uendret ressursbruk, og i den grad det fremmes forslag med økonomiske konsekvenser, må disse utredes. Utvalget påpeker at en utredning av økonomiske og administrative konsekvenser må basere seg på en samfunnsøkonomisk analyse. Utvalget har fått utarbeidet en samfunnsøkonomisk betenkning som underbygger at kostnadene ved passivering av personer med nedsatt funksjonsevne eller flere personer i pleie og omsorgsinstitusjoner vil overstige kostnadene ved en omlegging av hjelpemiddelordningen.

Enkelte av utvalgets tilrådinger har en konkretiseringsgrad som gjør de økonomiske og administrative konsekvensene vanskelige å vurdere, mens det for noen av tilrådingene er behov for en videre utredning. Utvalget har presisert at for de av tilrådingene som medfører at ansvar og oppgaver overføres fra stat til kommune og/eller de regionale helseforetakene, legges til grunn at dagens samlede ressursramme følger med.

De forslagene som først og fremst vil bety økte kostnader på kort sikt er i hovedsak:

- forslag om å utvide ordningen til tilretteleggingstilskuddet
- Forslag om en oppfølging av forsøksordningen med funksjonsassistent
- Forslag om en oppfølging av forsøksordningen med arbeids- og utdanningsreiser
- Forslaget om nasjonal strategisk satsing på kompetanse, forskning og innovasjon.

Fylkesrådmannen vurderinger og anbefalinger

Utvalget anbefaler flere ansvarsoverføringer til kommunene, og legger samtidig til grunn at en må se på de samlede offentlige kostnadene og ikke på folketrygdens utgifter isolert.

Fylkesrådmannen stiller seg positiv til de ansvarsoverføringer som betyr lettere tilgang til hjelp for brukerne. En overføring fra stat til kommune vil som regel bety at brukeren vil få ”kortere” vei til

beslutningsapparatet. Subsidiaritetsprinsippet bygger på at beslutninger skal fattes på det mest hensiktsmessige forvaltningsnivå. Det mest hensiktsmessige forvaltningsnivået for brukerne er i de fleste tilfeller kommunen. (Jfr. også LEON-prinsippet om laveste effektive omsorgsnivå.)

En ansvarsoverføring av denne størrelsesorden bør sees i sammenheng med det ansvaret kommunene allerede har når det gjelder dette området. Det som er viktig, er at det ikke skapes nye gråsoner mellom ansvarsforholdene i stat og kommune, da slike uklarheter alltid vil ramme brukerne. Fylkesrådmannen støtter derfor utvalgets forslag om opprettelse av et rådgivende ekspertorgan med bred representasjon fra brukerorganisasjonene.

Utvalget har lagt til grunn at ansvaret for mer komplekse og sammensatte behov fortsatt skal være et statlig ansvar. Dette kan by på utfordringer fordi behovet for en klar og tydelig avgrensning vil kunne støte på hindringer nettopp fordi ansvarsområdet er komplekst og sammensatt. Her må man gå opp tydelige grenselinjer og samtidig utvise fleksibilitet, slik at det ikke er brukeren som blir skadelidende.

Fylkesrådmannen ser også positivt på forslaget om sterkere og mer tilgjengelige kompetansemiljøer og gode løsninger i arbeidslivet. Fylkeskommunen er IA-arbeidsgiver (inkluderende arbeidsliv), og fylkesrådmannen deler utvalgets syn på at det er behov for en klarere førstelinje og økt kapasitet når det gjelder hjelpemidler og tilrettelegging i arbeidslivet. Her etterlyses et bedre samarbeid med hjelpemiddelsentralene. Det er behov for å styrke hjelpemiddelsentralenes innsats rettet mot arbeidslivet, og at dette kan gjøres så fleksibelt og tilgjengelig som mulig. På denne måten kan hjelpemiddelsentralene også bli en hjelpende aktør i sin mellomposisjon mellom stat og kommune.

Fylkesrådmannen mener at for å få en effektiv hjelpemiddelordning, er det nødvendig at de ulike sektorer har evnen til å se sin innsats i sammenheng. Overføring av administrative og økonomiske ressurser må ha dette klart for øye.

En samfunnsøkonomisk analyse, slik utvalget foreslår, vil være nødvendig for å se den økonomiske gevinsten og sammenhengen mellom å få flere aktive arbeidstakere i forhold til større passivitet for personer med nedsatt funksjonsevne.

I eldreomsorgen vil det også være samfunnsøkonomisk nyttig at flest mulig kan greie seg selv med riktig hjelpemiddeltilbud framfor flere personer i pleie- og støtteapparatet..

Oslo, 16.08.2010

Harald K. Horne
fylkesrådmann

Saksbehandler: Kjersti Hovden

Vedlegg:

- 1 NOU 2010:5 "Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering - et helhetlig hjelpemiddeltilbud"